

СОВЕТ ШЕЛАНГОВСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЕРХНЕУСЛОНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

Ул. Селанга, д/а, с. Шеланга,
422577

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЮГАРЫ ОСЛАН
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫҢ
ШИЛАНГЫ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

Ташт. ул. Ташт. йорт. Шиланга авылы,
422577

Тел: (8437) 38-1-48, факс: (8437) 38-1-48.

РЕШЕНИЕ

25.07

КАРАР

Тел: (8437) 38-1-48, факс: (8437) 38-1-48.

с. Шеланга

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Шилангы авыл
жирлегендә Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү
турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хақында

«Россия Федерациясенәң аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында»
2023 елның 13 июнендәге 239-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә

Югары Ослан муниципаль районы
Шилангы авыл жирлеге Советы
каrar итте:

1. Шилангы авыл жирлеге Советының 2021 елның 15 сентябрәндәге 12-70
номерлы карары белән расланган Югары Ослан муниципаль районының Шилангы
авыл жирлегендә Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү
турындагы Нигезләмәгә түбәндәге үзгәрешләргә кертергә:

Нигезләмәнең 7 бүлегенең беренче абзацында «һәлак булганнарның» сүзеннән
соң «Ватанны саклаганда» сүзләрен өстәргә;

2. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Шилангы
авыл жирлегендә Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү
турындагы Нигезләмәнең текстын яңа редакциядә расларга (1 нче кушымта)

3. Әлеге карарны Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында һәм
Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында урнаштырырга.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Югары Ослан муниципаль
районы Шилангы авыл жирлегенең социаль-мәдәни, законлылык һәм хокук тәртибе
буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Совет рәисе,
Татарстан Республикасы
Югары Ослан муниципаль районы
Шилангы авыл жирлеге башлыгы

В. В. Майоров

Татарстан Республикасы
Югары Ослан муниципаль районы
Шилангы авыл җирлеге
Советының
2023 елның 25 июленнән
29-166 номерлы карарына
1нче кушымта

Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл җирлегендә Ватанны саклаганда
һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү турында
Нигезләмә

1. Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү
Мәңгеләштерелергә тиеш:

- сугыш хәрәкәтләре барышында, башка хәрби бурычларны үтәгәндә яки Ватанны саклау буенча хезмәт бурычларын үтәгәндә һәлак булучылар;
 - башка дөүләтләр территорияләрендә хәрби бурыч үтәгәндә һәлак булучылар;
 - Ватанны саклаганда яралардан, контузияләрдән, гарипләрдән яисә авырулардан, күрсәтелгән нәтиҗәләргә килү вакытына бәйсез рәвештә, шулай ук хәрби хәрәкәтләр барышында хәбәрсез югалган башка хәрби бурычларны үтәгәндә яисә хезмәт бурычларын үтәгәндә вафат булганнар;
 - хәрби хәл аркасында, әмма үз намусын һәм абруен югалтмаган, Ватаннарын үзгәртмәгән әсирлектә үлгән, һәлак булган, вафат булганнар.
- Россияне яклап һәлак булган чит ил гражданнын да хәтердә тотырга кирәк.

2. Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү формалары:

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерүнең төп формалары булып тора:

- хәрби каберлекләргә саклау һәм төзекләндерү, Ватанны саклаганда һәлак булганнарның җирләүнең башка урыннарын булдыру, саклау һәм төзекләндерү, кабер ташлары, һәйкәлләр, стеллалар,obeliskлар, һәлак булганнарның мәңгеләштерүче башка мемориаль корымнар һәм объектлар урнаштыру;
- Ватанны саклаганда һәлак булганнарның батырлыклары белән тарихи рәвештә бөйле аерым территорияләргә саклау һәм төзекләндерү;
- билгесез хәрби каберлекләргә һәм күмелмәгән калдыкларны ачыклау, Ватанны саклаганда һәлак булган һәм хәбәрсез югалганнарның исемнәрен билгеләүгә, аларның исемнәрен һәм алар турында башка мәгълүматларны Хәтер китапларына һәм тиешле мәгълүмат системаларына кертүгә юнәлдерелгән эзләү эшен үткәргү;
- мемориаль музейлар төзү һәм сугыш хәрәкәтләре урыннарында истәлекле билгеләр төзү;
- массакүләм мәгълүмат чараларында һәм Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Ватанны саклаганда һәлак булганнар турында материаллар бастырып чыгару, аларның батырлыкларына багышланган сәнгать һәм әдәбият әсәрләргә булдыру, күргәзмәләр оештыру;
- Ватанны саклаганда һәлак булганнарның исемнәрен урамнарга һәм майданнарга, географик объектларга, оешмаларга, шул исәптән мәгариф оешмаларына,

учреждениеләргә, хәрби частьләргә һәм берләшмәләргә, корабларга һәм судноларга бирү;

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның исемнәрен хәрби частьләр, хәрби һөнәри белем бирү оешмалары һәм югары белем бирү хәрби белем бирү оешмаларының шәхси составы исемлегенә мәңгелеккә кертү;

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның исемнәрен мәңгеләштерүче истәлекле даталар билгеләү.

Дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары, ижтимагый-дәүләт берләшмәләре, ижтимагый берләшмәләр карары буенча Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү буенча башка чаралар да гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3. Ватанны саклаганда һәлак булучыларны күмү

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның кабер ташлары, һәйкәлләр, стеллалар,obeliskлар, чикләү элементлары һәм башка мемориаль корылмалар һәм объектлар белән жирләнүе хәрби каберлекләр булып тора.

Аларга түбәндәгеләр керә: гомуми зиратлардагы аерым хәрби участоклар, уртақ зиратлардагы туганнар һәм шәхси каберлекләр, зиратлардан читтә, колумбария һәм һәлак булганнарның жәсәдләре салынган урналар.

4. Ватанны саклаганда һәлак булганнарны күмү (жирләү) тәртибе

Ватанны саклаганда һәлак булганнарны күмү (жирләү) федераль закон таләпләре нигезендә башкарыла.

5. Хәрби каберлекләргә дәүләт хисабы, тоту һәм төзекләндерү

Хәрби каберлекләр дәүләт исәбенә алынырга тиеш. Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл жирлегә территориясендә аларның исәбен Шилангы авыл жирлегә Башкарма комитеты алып бара. һәр хәрби каберлеккә мемориаль билге куела һәм паспорт төзелә.

Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл жирлегә территориясендә хәрби каберлекләргә карап тоту өчен Шилангы авыл жирлегә Башкарма комитеты җаваплы.

6. Хәрби каберлекләргә сакланышын тәэмин итү

Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният һәйкәлләре) дип танылган хәрби каберлекләргә сакланышын тәэмин итү максатларында, мәдәни мирас объектларын саклау зоналары Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә.

Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре хәрби каберлекләргә сакланышын тәэмин итү зарурлыгыннан чыгып эшләнә һәм үзгәртелә.

Хәрби күмүләргә зарар китерергә мөмкин булган төзелеш, жир, юл һәм башка эшләр Шилангы авыл жирлегә Башкарма комитеты белән килештерелгәннән соң гына башкарыла.

Гражданныр һәм юридик затлар хокукка ия булган жир кишәрлекләргәндә булган хәрби каберлекләргә саклау өчен җаваплы.

Жир кишәрлекләргәндә (жир кишәрлекләргә өлешендә) сөяк калдыклары һәм (яисә) кабер ташлары, һәйкәлләр, стелла,obeliskлар, башка мемориаль корылмалар һәм объектлар, аларның өлешләрен (алга таба - иске күмү урыннары) ачылган

очракта, гражданнар һәм (яисә) юридик затлар, аларның жир кишәрлекләре (жир кишәрлекләре өлешләре) булган булсалар, яки гражданнарға һәм (яисә) юридик затларга карамаган жир кишәрлекләрендә иске күмү урыннарын ачыклаган затлар бу хакта Шилангы авыл жирлегенең эчке эшләр органнары һәм (яисә) Башкарма комитетына ачыкланган көннән алып өч эш көне эчендә хәбәр итәргә тиеш.

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның күмелмәгән мәетләренә тап булган яки билгесез хәрби күмүләр ачыкланган очракта, Шилангы авыл жирлеге Башкарма комитеты Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органына Ватанны саклаганда һәлак булганнарның күмелмәгән калдыкларын яисә билгесез хәрби күмүләргә шул расланган көннән алып өч эш көне эчендә ачыклау турында хәбәр итә.

Ватанны саклаганда һәлак булучыларның жәсәдләрен табу турында хәбәр алынганнан соң ун эш көннән дә соңга калмыйча Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы аларны күмү турында карар кабул итә. Әгәр Ватанны саклаганда һәлак булганнарның күмелмәгән калдыклары гражданнар һәм (яисә) юридик затлар хокукка ия булган жир кишәрлекләрендә (жир кишәрлекләренең өлешләре) табылган булса, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы аларны күчәрү һәм алга таба күмү турында карар кабул итә.

Билгесез хәрби күмүләр ачыклану турында хәбәрнамә алган көннән алып ун эш көннән дә соңга калмыйча, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте вәкаләтле органы билгесез хәрби күмүләргә, шул исәптән билгесез хәрби күмүләргә гражданнар һәм (яисә) юридик затлар карамагындагы жир кишәрлекләрендә (жир кишәрлекләренең өлешләре) барлыгы ачыкланган очракта, күчәрү турында карар кабул итә. Гражданнар һәм (яки) юридик затларга карамаган жир кишәрлекләрендә (жир кишәрлекләре өлешләрендә) билгесез сугышчылар күмелгән очракта, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы ачыкланган урында билгесез хәрби каберлекләргә саклап калу турында карар кабул итәргә мөмкин. Югары Ослан авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан мондый карар кабул иткәндә "Ватанны саклаганда һәлак булучыларның истәлеген мәңгеләштерү турында" 1993 елның 14 гыйнварыннан 4292-1 РФ номерлы Законының 5 статьясында каралган тиешле чаралар күрелә.

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның жәсәдләрен күмү буенча чаралар, аларны күчәрү буенча чараларны да кертәп, әлеге статьяның жиденче һәм сигезенче өлешләрендә каралган билгесез хәрби каберлекләргә күчәрү буенча чаралар Россия Федерациясе субъектының вәкаләтле органы тарафыннан Ватанны саклаганда яисә билгесез хәрби күмелгән урыннарда һәлак булучыларның жәсәдләрен табу турында хәбәр алынганнан соң өч айдан да артмаган вакыт эчендә үткәрелә.

Табылган корал, документлар һәм һәлак булганнарның башка мөлкәте акт буенча аларны өйрәнү, экспертиза һәм исәпкә алу өчен хәрби идарә органнарына тапшырыла. Шул ук вакытта һәлак булучыларның документлары, шәхси әйберләре һәм бүләкләре аларның туганнарына яки музейларга тапшырыла, ату коралы эчке эшләр органнарына тапшырыла. Атыш коралы һәм кораллануның башка чаралары, аларны сугышчан куллануны булдырмый торган хәлгә китергәннән соң, музейларга экспонацияләү өчен тапшырыла ала.

Шартлаткыч әйберләр табылу турында кичекмәстән хәрби идарә органнарына хәбәр ителә, билгеләнгән тәртиптә аларны зарарсызландыру яки юк итү буенча чаралар күрелә. Шартлау куркынычы булган предметларның үз инициативасы буенча аларны табу һәм аларны транспортировкалау тыела.

Ватанны саклаганда һәлак булган кешеләрнең жәсәдләрен эксгумацияләү чаралары Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы тарафыннан тәэмин ителә.

Хәрби күмүләрнең сакланышын Шилангы авыл жирлегенең Башкарма комитеты тәэмин итә.

Ватанны саклаганда һәлак булучыларның жәсәдләренең сакланышын тәэмин итү «Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү турында» 1993 елның 14 гыйнварыннан 4292-1 РФ номерлы Закон белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

7. Хәрби каберлекләргә торгызу

Шилангы авыл жирлеге Башкарма комитеты Бөек Ватан сугышында, Ватанны саклаганда һәлак булган сугышчыларның каберлекләрен, мемориаль корылмаларны һәм һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерүче объектларны төзекләндерергә тиеш.

Хәрби каберлекләргә зыян китерүдә гаепле гражданныр яки юридик затлар аларны торгызырга тиеш.

8. Эзләү эшен оештыру

Билгесез сугышчылар каберлекләрен һәм жирсез калган жәсәдләргә ачыклау, һәлак булучыларның яки хәбәрсез югалганнарның исемнәрен билгеләү максатыннан эзләү эшләргә алып барыла. Ул мондый эш башкаруга вәкаләтле ижтимагый берләшмәләр тарафыннан оештырыла һәм үткәрелә.

Хәрби гамәлләр барган урыннарда эзләү эшләргә алып бару, шулай ук хәрби каберлекләргә үз инициативалары белән ачу тыела.

Һәлак булучыларны күмү өлешендә эзләү эшләргә үткөрү тәртибе гамәлдәге законнар нигезендә Башкарма комитет тарафыннан үз компетенциясе чикләрендә билгеләнә.

9. Ватанны саклаганда һәлак булганнар истәлеген мәңгеләштерү эшен гамәлгә ашыручы дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләргә

Югары Ослан районы Хәрби комиссариаты:

- Россия Федерациясе законнарында каралган очракларда Ватанны саклаганда һәлак булган кешеләрнең мәетләрен күмү (кабат күмү) эшендә катнаша;

- ижтимагый берләшмәләргә эзләнү эшләргә алып баруда, һәлак булган сугышчыларның мәетләрен күмүдә (кабат күмүдә) һәм хәрби каберлекләргә төзекләндерүдә гамәли ярдәм күрсәтә;

- эзләү эшләргә барышында табылган корал, хәрби техника һәм башка матди чараларны документлар белән кабул итүгә гамәлгә ашыра, аларны өйрәнү, исәпкә алу һәм алга таба файдалану предметына экспертиза үткәрә;

- һәлак булучылар һәм хәбәрсез югалганнар турында мәгълүматларны билгеләү буенча эш алып бара;

- Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл жирлегенең Хәтер китапларын бастыру өчен материаллар эзерләүдә ярдәм күрсәтә.

Югары Ослан муниципаль районы Эчке эшләр бүлегә:

- эзләү эшләргә башкаруда жәмәгать тәртибен тәэмин итә;

- эзләнү эше барышында табылган ату коралын кабул итү һәм саклау эшләрэн башкара;
 - эчке гаскәрләрдә һәлак булган хәрби хезмәткәрләренең, эчке эшләр органнарының рядовой һәм житәкче составының затларының исәбен алып бара;
 - хәбәрсез югалганнар турында мәгълүмат урнаштыруда катнаша;
- Хәтер китабын бастыру тәртибен билгели.

"Волжская новь" газетасы редакциясе.

- Шилангы авыл җирлегенең Хәтер китабын бастыру өчен полиграфик базаны тәэмин итә;
 - масса күләм мәгълүмат чараларында һәлак булган, хәбәрсез югалган кешеләрне эзләү, Ватанны саклаучылар турында материаллар бастыруны тәэмин итә.
- Шилангы авыл җирлеге Башкарма комитеты:
- Ватанны саклаганда һәлак булучыларның истәлеген мәңгеләштерүче хәрби каберлекләренә, мемориаль корылмаларны һәм объектларны тәртиптә тоту һәм төзекләндерү чараларын, шулай ук Россия Федерациясе территориясендә чит ил хәрбиләренең каберлекләрен карау буенча хөкүмәтара килешүләренә гамәлгә ашыру эшләрэн башкара;
 - яңа хәрби каберлекләр өчен мөйданнар резервын булдыралар;
 - Хәрби күмүләрдән тыш урнашкан һәм Мәңгелек ут яисә Хәтер уты булган мемориаль корылмаларны үзәкләштерелгән исәпкә алуны оештыру максатларында Ватанны саклаганда һәлак булганнарның хәтерен мәңгеләштерү буенча башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органы белән үзара хезмәттәшлекне гамәлгә ашыралар.

11. Ватанны саклаганда һәлак булучыларның истәлеген мәңгеләштерү буенча чараларны финанс һәм матди-техник яктан тәэмин итү

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү, шул исәптән Ватанны саклаучыларның батырлыкларына тарихи яктан бәйлә аерым территорияләренә һәм объектларны урнаштыру, шулай ук күргәзмәләр һәм башка чаралар оештыру чыгымнары Шилангы авыл җирлеге Башкарма комитеты компетенциясе, шулай ук юридик һәм физик затларның ирекле взнослары һәм иганәләре нигезендә җирле бюджет акчалары хисабына башкарыла ала.

Югары Ослан муниципаль районы Шилангы авыл җирлеге Советы карары белән Ватанны саклаганда һәлак булучыларның истәлеген мәңгеләштерү буенча чараларны матди-техник тәэмин итү тәртибе билгеләнә.

12. Әлеге Нигезләмәне бозган өчен җаваплылык

Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан Шилангы авыл җирлеге Башкарма комитеты тарафыннан Ватанны саклаганда һәлак булучыларның истәлеген мәңгеләштерүче һәйкәлләр һәм башка мемориаль корылмалар саклана. Әлеге Нигезләмәне бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплы.

Совет рәисе,
Татарстан Республикасы
Югары Ослан муниципаль районы
Шилангы авыл җирлеге башлыгы

В. В. Майоров